

SALVAR UN RIU, UN MOTIU PEL QUAL ARRISCAR LA VIDA

FRAY LUIZ CAPPIO

Bisbe de Barra, BA, Brasil

L'any 2005, Don Cappio va estar sense menjar (és a dir, va fer una vaga de fam) durant onze dies, a Cabrobó, a l'estat de Pernambuco, per protestar contra el transvasament del riu São Francisco, en defensa de la revitalització de la conca del riu i d'un projecte de convivència amb el semiàrid. El 2007 va fer una segona vaga de fam, durant vint-i-quatre dies, a Sobradinho, a l'estat de Bahia, al peu de la presa de Sobradinho, l'estany artificial més gros del món.

Quin món els deixarem, als nostres fills i néts?

"Déu sempre perdona. Els éssers humans, de tant en tant. La natura, en canvi, no perdona mai." Si l'agredim, tard o d'hora ens donarà la seva resposta.

La vida no s'improvisa pas. En tan sols cinc minuts tirem a terra un arbre centenari. Però caldran més de cent anys perquè en tinguem un altre de semblant. Això si tenim la cura d'haver-ne plantat un altre.

És una qüestió de consciència, de pertinença. De saber que aquest planeta és la nostra llar. I que en formem part. Ens l'han entregat perquè hi vivim, i usufructuem els seus béns i riqueses. Perquè tinguem cura que els béns que hi són presents es puguin perpetuar, i que les generacions futures, com ara nosaltres, també el puguin tenir ple de vida.

El riu São Francisco és el pare i la mare de tot un poble. És el que garanteix l'aigua que beuen milers d'éssers humans. I mengen el peix del seu cabal i s'alimenten dels fruits de les terres banyades per les seves aigües. El riu São Francisco és el generador de vida per a innombrables altres vides. El Vell Chico no es pot morir. De la seva vida, en depèn la vida de milions d'altres éssers.

Al Brasil, hi ha rius força més grossos que el São Francisco. Però el que el diferencia de la resta és el fet de recórrer el semiàrid brasiler, una regió on no plou gairebé mai. D'aigua en tenim amb relativa abundància, però concentrada en uns quants rius i en la immensa xarxa de preses existents. Necessitem urgentment distribuir aquesta aigua concentrada a les poblacions disperses arreu del semiàrid. Democratitzar l'aigua és una tasca essencial per a la manutenció de la vida, ja que ningú se'n pot estar, de l'aigua.

Si el projecte de transvasament d'aigua del riu São Francisco tingués com a objectiu la distribució d'aigua per a les poblacions disperses, seriem els primers a estar d'acord amb el projecte. A donar-li suport incondicionalment. Però la prioritat del projecte de transvasament és

donar seguretat hídrica en funció dels grans projectes agroindustrials. L'ús econòmic de l'aigua, abans de complir la seva funció (que és la de calmar la set humana i animal), torna el projecte antiètic i inverteix les prioritats pel que fa a l'ús de l'aigua.

El riu São Francisco imita el sant del seu nom. Sant Francesc va néixer d'una família acomodada. Quan va veure el patiment dels pobres del seu temps, va deixar tota la riquesa de la seva família i se'n va anar a viure entre els pobres i entre els pobres dels més pobres: els leprosos. S'hi va dedicar en cos i ànima al llarg de tota la seva vida. El riu São Francisco neix a la serra da Canastra, al sud-oest de l'estat de Minas Gerais, una de les regions més riques del Brasil. Podria anar cap a l'est o cap al sud, regions igualment riques. Però no: fa un revolt i es dirigeix cap al nord-est. Col·loca tota la seva potencialitat al servei dels pobres del sertão brasiler. És per això que diem que el riu São Francisco és el pare i la mare d'un poble: aquell que supleix les seves necessitats bàsiques, primordials.

Riu viu, poble viu. Riu malalt, poble malalt. Riu mort, mort d'un poble. Ser pastor a les valls del riu São Francisco és garantir la vida (i una vida abundant) dels seus habitants. Per als seus habitants, una "vida abundant" vol dir una vida que depèn del Vell Chico.

Davant de les innombrables agressions provocades al nostre riu (agressions que són, alhora, causa de malaltia i de mort), el pastor no pot romandre callat. La seva missió, el seu deure ha de ser alçar la veu, posar les seves forces per tal de garantir la vida al riu, perquè la vida del riu és la vida del poble. És per aquest motiu que, davant de totes les amenaces de mort causades al riu i al poble, el pastor s'aixeca, alça la veu, arrisca la vida, ja que "allà on la raó s'extingeix, la bogeria és el camí". A fi de salvar el Vell Chico, salvar la biodiversitat, salvar els pobles de la riba, salvar els éssers humans, salvar el planeta, val la pena donar la pròpia vida. Val la pena morir "perquè tinguin vida i vida en abundància".